

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

Затверджено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри доц. В.С. Корнят

Силабус з навчальної дисципліни «Психологія особистості»,
що викладається в межах ОПП Соціальна педагогіка першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 231 Соціальна робота

Назва дисципліни	Психологія особистості
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського,7,
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота, 231 Соціальна робота
Викладач (-і)	Субашкевич Ірина Романівна – канд. психол. наук., доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Співак Уляна Ярославівна – асистент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Контактна інформація викладача	ел. пошта: iryna.subashkevych@lnu.edu.ua Uliana.Spivak@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Вівторок 12.00-14.00 год. (Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи, вул. Туган-Барановського, 7) Також, консультації можуть бути в день проведення лекційних/практичних занять (за попередньою домовленістю). Передбачені онлайн консультації в Zoom. Для погодження часу онлайн консультацій слід надіслати запит на електронну пошту викладача
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/psykholohiia-osobystosti-231-sotsial-na-robota-denna-forma
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Психологія особистості» є нормативною дисципліною з спеціальності 231 Соціальна робота для освітньої програми «Соціальна педагогіка», яка викладається в 3 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

<p>Коротка анотація дисципліни</p>	<p>Курс «Психологія особистості» призначено для студентів другого курсу спеціальності 231 «Соціальна робота».</p> <p>Предметом висвітлення є основні психологічні підходи до розуміння особистості, узагальнення знань про окремі психічні якості в інтегральне поняття особистості, отримання практичних умінь з метою ефективного їх застосування в практичній діяльності, формування в студентів професійної самосвідомості щодо використання психологічних знань у діяльності.</p>
<p>Мета та цілі дисципліни</p>	<p>Мета курсу: надання відповідних знань та висвітлення основних психологічних підходів до розуміння особистості.</p> <p>Завдання курсу: аналіз умов становлення, функціонування і розвитку особистості; розкриття процедур особистісного самопізнання; ознайомлення з основними підходами, теоретичними концепціями, щодо сутності і структури особистості; висвітлення можливостей застосування набутих знань у психологічній практиці; ознайомлення з методиками діагностики індивідуально-психологічних якостей особистості.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Варій М. Й. Психологія особистості: Навч. пос. / М. Й. Варій. – Київ: Центр учбової літератури, 2008. – 592 с. 2. Карпенко З. Аксіологічна психологія особистості : монографія / Зіновія Карпенко. – 2-е вид., перероб., доповн. – Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. – 720 с. 3. Москалець В. П. Психологія особистості: Навч. пос. / В. П. Москалець. – Київ: Центр учбової літератури, 2017. – 262 с. 4. Психологія особистості : навч. посіб. / укладачі І. О.Петухова, Р. А. Калениченко, О. Г. Льовкіна [та ін.] ; за заг. ред. Є. М. Суліми ; Ун-т ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 338 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ»; т. 80). 5. Столяренко О. Б. Психологія особистості: Навч. пос. / О. Б. Столяренко. – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с. <p>Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Психологія особистості: Словник-довідник / За ред. П. П. Горностая. – К.: Рута, 2001. – 320 с. 7. Психологія особистості: Хрестоматія: Навч. посіб./ Мельничук Оксана Богданівна, Пасічник Руслана Федорівна, Вольнова Леся Миколаївна та ін. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009. – 532 с. 8. Субашкевич І. Р. Вплив сімейного виховання на формування ціннісних орієнтацій підлітків [Електронний ресурс] / І. Р. Субашкевич, Х. Т. Сеньків. // Інноваційна педагогіка. – 2020. – С. 196–201. – Режим доступу до ресурсу: http://www.innovpedagogy.od.ua/21-2.

	<p>Інтернет-ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. https://pidru4niki.com/1315091037299/psihologiya/psihologiya_simyi 2. https://stud.com.ua/37655/psihologiya/diagnostika_diadne_vidnosin 3. http://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/golovna2/ (Наукова бібліотека імені Стефаника)
<p>Обсяг курсу</p>	<p><u>Денна форма навчання:</u> 32 години аудиторних занять. З них 16 годин - лекцій, 16 годин - практичних занять та 58 годин самостійної роботи</p> <p><u>Заочна форма навчання:</u> 18 годин аудиторних занять. З них 8 годин лекцій, 10 годин практичних занять та 72 годин самостійної роботи</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності (ЗК): ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>Фахові компетентності спеціальності (ФК): ФК4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади. ФК11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.</p>

	<p>ФК20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.</p> <p>ФК22. Здатність налагоджувати співпрацю закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні особистості, створювати безпечне освітнє середовище, сприяти адаптації до умов соціального середовища.</p> <p style="text-align: center;">Програмні результати навчання (ПРН):</p> <p>ПРН1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань спеціальності; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами; орієнтуватися в сучасному культурному просторі, дбати про збереження національної культурної спадщини</p> <p>ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.</p> <p>ПРН10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.</p> <p>ПРН11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин; володіти методиками збереження та зміцнення фізичного та психічного здоров'я людини</p> <p>ПРН12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.</p> <p>ПРН13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.</p> <p>ПРН15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.</p> <p>ПРН20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.</p> <p>ПРН21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.</p>
Ключові слова	Особистість, Індивід, індивідуальність, темперамент, характер, здібності, риси особистості..
Формат курсу	Очний / заочний

теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисципліни «Загальна та вікова психологія», «Соціальна психологія», «Основи соціалізації особистості».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Методи навчання</p> <ul style="list-style-type: none"> • пояснювально-ілюстративний; • репродуктивний; • проблемний; • частково-пошуковий (евристичний); • дослідницький; • наочні; • словесні; • практичні; • інтерактивні методи: метод проектів.
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер, фліпчарт, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Протягом семестру 50 балів. З них: Семінарські заняття: (24 бали) – 6 по 4 бали. Практичні заняття (10 балів) – 2 по 5 балів Модульний контроль – (16 балів) – 2 по 8 балів. Іспит – 50 балів</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що виконані студентами завдання для семінарських, практичних занять сприятимуть опануванню умінь працювати з науковими джерелами, сприятимуть формуванню навиків самостійної роботи.</p> <p>Списування, використання без дозволу інформації з робіт інших учасників курсу становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної не доброчесності. Виявлення ознак академічної не</p>

	<p>доброчесності в роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідають усі семінарські, практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених у курсі.</p> <p>Література. Уся література, яку здобувачі освіти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання усіх завдань. При цьому обов'язково враховуються присутність та активність студента під час практичних занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; не допускається списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до іспиту</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні напрями вивчення особистості. 2. Базові категорії психології особистості: індивід, особистість, індивідуальність. 3. Основні етапи історії досліджень особистості. 4. Методи дослідження особистості Вибір особистістю свого життєвого шляху та його корекція. 5. Теорія особистості З. Фрейда. 6. Аналітична психологія К. Юнга. 7. Індивідуальна психологія А. Адлера. 8. Соціокультурна психологія Карен Хорні. 9. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. 10. Епігенетична теорія розвитку особистості Е. Еріксона. 11. Диспозиційна теорія особистості Гордона Оллпорта. 12. Теорія типів особистості Ганса Айзенка. 13. Структурна теорія рис особистості Раймонда Кеттела. 14. Розвиток мислення в онтогенезі (теорія Жана Піаже). 15. Теорія особистісних конструктів Джорджа Келлі. 16. Теорія поля Курта Левіна. 17. Теорія самоактуалізації Абрахама Маслоу.

	<ol style="list-style-type: none"> 18. Феноменологічна теорія Карла Роджерса. 19. Особистість у логотерапії Віктора Франкла. 20. Екзистенційна психологія Ролло Мея. 21. Соціально-когнітивна теорія особистості Альберта Бандури. 22. Теорія соціального наочіння Джуліана Роттера. 23. Психологія свідомості Вільяма Джемса. 24. Особистість в «описовій психології» В. Дільтея та Е. Шпрангера. 25. Теорії особистості у французькій соціологічній школі. 26. Транзактний аналіз Еріка Берна. 27. Погляди вітчизняних учених на психологічну структуру особистості. 28. Ленінградська та московська школи психології. 29. Київська школа психології. 30. Загальна характеристика властивостей людини як індивіда. 31. Погляди психологів на роль генетичних чинників у розвитку особистості. 32. Вікові індивідні властивості та особистість. 33. Статевий диморфізм і статева ідентифікація особистості. 34. Основні підходи до дослідження темпераменту. 35. Соціально зумовлені характеристики особистості. 36. Поняття про характер. Типологія характерів . Акцентуації характеру. 37. Поняття про мотивацію та її місце в структурі психіки. Теорії мотивації. 38. Характеристика понять «розвиток» і «формування» особистості. 39. Основні теорії розвитку особистості в дитинстві. 40. Розвиток і формування самосвідомості.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1	Тема 1. Предмет психології особистості Основні напрями вивчення особистості. Базові категорії психології особистості: індивід, особистість, індивідуальність. Основні етапи історії досліджень особистості.	Лекція, 2 год.	1-7	Опрацювати матеріали лекції	1 тиждень
2	Тема 2. Земний шлях особистості та її буття	Семинар, 2 год.	1, 3 Інтернет ресурси	Розкрити питання (5 год.): 1. Земний шлях особистості як сукупність життєвих процесів. 2. Простір, час та енергія особистості. 3. Людське життя у різних вимірах. 4. Гармонія і дисгармонія особистості. 5. Вибір особистістю свого життєвого шляху та його корекція.	2 тиждень
3	Тема 3. Концепції особистості фрейдизму і неофрейдизму Теорія особистості З. Фрейда. Аналітична психологія К. Юнга. Індивідуальна психологія А. Адлера.	Лекція, 2 год.	1-7	Опрацювати матеріали лекції	3 тиждень
4	Тема 3. Концепції особистості фрейдизму і неофрейдизму	Семинар, 2 год.	1-7	Розкрити питання (5 год.): 1. Соціокультурна	4 тиждень

				<p>психологія Карен Хорні.</p> <p>2. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма.</p> <p>3. Епігенетична теорія розвитку особистості Е. Еріксона.</p>	
5	<p>Тема 4. Диспозиційний напрям у психології особистості</p> <p>Загальна характеристика диспозиційного напрямку у психології особистості. Диспозиційна теорія особистості Гордона Оллпорта. Теорія типів особистості Ганса Айзенка. Структурна теорія рис особистості Раймонда Кеттелла.</p>	Лекція, 2 год.	1-7	Опрацювати матеріали лекції	5 тижень
6	<p>Тема 5. Діагностики індивідуально-психологічних якостей особистості (диспозиційний підхід)</p>	Практичне заняття, 2 год	1-7 Інтернет ресурси	Провести Тест Кеттелла (16 RF-опитувальник) Даний тест універсальний, практичний, дає багатогранну інформацію про індивідуальність. (5 год.)	6 тижень
7	<p>Тема 6. Когнітивний підхід до особистості</p> <p>Загальна характеристика когнітивного підходу до особистості. Розвиток мислення в онтогенезі (теорія Жана Піаже). Теорія особистісних конструктів Джорджа Келлі. Теорія поля Курта Левіна.</p>	Лекція, 2 год.	1-7	Опрацювати матеріали лекції	7 тижень
8	<p>Тема 7. Гуманістичний напрям у психології особистості</p>	Семінар, 2 год. Дискусія	1-7 Інтернет ресурси	Розкрити питання (5 год.): 4. Теорія самоактуалізації Абрахама Маслоу. 5. Феноменологічна теорія Карла Роджерса. 6. Особистість у логотерапії Віктора Франкла.	8 тижень

				7. Екзистенційна психологія Ролло Мея.	
9	Тема 8. Теорії особистості психологів США і Європи Соціально-когнітивна теорія особистості Альберта Бандури. Теорія соціального навчіння Джуліана Роттера. Психологія свідомості Вільяма Джемса. Особистість в «описовій психології» В. Дільтея та Е. Шпрангера. Теорії особистості у французькій соціологічній школі. Транзактний аналіз Еріка Берна.	Лекція, 2 год.	1-7	Опрацювати матеріали лекції	9 тиждень
10	Тема 9. Вивчення особистості у Київській школі психології	Семинар, 1,5 год.	1-7 Інтернет ресурси	Розкрити питання (5 год.): 1. Концепція особистості Г. С. Костюка. 2. Генетико-психологічна теорія народження, зростання та існування особистості С.Д. Максименко. 3. Культурно-психологічна теорія особистості В.В. Рибалка як спроба синтезу вітчизняних і зарубіжних теорій особистості.	10 тиждень
10	Модульний контроль 2	Практичне заняття, 0,5 год.	1-8	Підготовка до МК (6 год.)	10 тиждень
11	Тема 10. Індивідуально-психологічні властивості особистості Загальна характеристика властивостей людини як індивіда. Погляди психологів на роль генетичних чинників у розвитку особистості. Вікові індивідні	Лекція, 2 год.	1-8 Інтернет ресурси	Опрацювати матеріали лекції	11 тиждень

	властивості та особистість. Статевий диморфізм і статева ідентифікація особистості. Основні підходи до дослідження темпераменту.				
12	Тема 11. Соціально-психологічна характеристика особистості	Семинар, 1 год.	1-8 Інтернет ресурси	Опрацювати питання (5 год.): 1. Соціально зумовлені характеристики особистості. 2. Поняття про характер. 3. Типологія характерів . 4. Акцентуації характеру. 5. Поняття про мотивацію та її місце в структурі психіки. 6. Теорії мотивації.	12 тиждень
12	Тема 12. Психологічний портрет особистості	Практичне заняття, 1 год.	1-8 Інтернет ресурси	На основі самостійно підібраних студентом психологічних методик (не менше 4-х методик) скласти психологічний портрет особистості (8 год.).	12 тиждень
13, 15	Тема 13. Розвиток і формування особистості Характеристика понять «розвиток» і «формування» особистості. Основні теорії розвитку особистості в дитинстві. Розвиток і формування самосвідомості.	Лекція, 4 год.	1-8	Опрацювати матеріали лекції	13, 15 тиждень
14	Тема 14. Сучасна проблематика наукових досліджень з психології особистості	Семинар, 1,5 год.	1-8	Аналіз наукових публікацій з психології особистості в наукових періодичних виданнях (5 год.)	14 тиждень
14	Модульний контроль 3	Практичне заняття, 0,5 год.	1-8	Підготовка до МК (6 год.)	14 тиждень

16	Підсумково-узагальнююче заняття	Практичне заняття, 2 год.	1-8	Узагальнення вивченого матеріалу, проведення підсумків (3 год)	16 тиждень
-----------	--	---------------------------	-----	--	------------